

Zaterdag

den 28 Februarij.

FRANKEFORT, den 27sten Februarij.

Uit Krakau wordt den 27sten Februarij, het volgende gemeld: Men heeft op het einde der vorige maand te Petersburg tijding uit Odessa ontvangen, dat de Porte alle hoop, welke men voor de herstelling van den vrede had opgevat, verijeld, en zelfs het aanbod tot uitwisseling der krijgsgevangenen slechts onder de voorwaarde aan te nemen, welke de eer van den Russischen Keizer zoude behouden. Men verlangt naar dat Ismail-pacha als een verrader wordt beschouwd worden. Men zegt, dat de veldmaarschalk Wittgenstein op nieuw den wensch kennen gegeven heeft, dat hem wegens zijnen gevorderden ouderdom zijn ontslag uit de werkelijke dienst moogt verleend worden, en hij neemt dat Zijne Majesteit de Keizer daaraan walgig gehoor zal geven.

Volgens berichten van de Russische grenzen, zal een gedeelte der Russische grenzen, welke te Britschan op de grenzen staat, naar Jassy marcheren, en door Linettepen, die uit Rusland komen, vervangen worden.

Men verlangt zeer naar nadere tijdingen uit Konstantinopel, waaruit men hoort met zekerheid te vernemen, of de Porte de voorstellen, welke de Fransche commissaris, ten aanzien van Griekenland heeft laten doen, al of niet aangenomen heeft. Men vermoedt, dat de berichten uit Konstantinopel achterlijk zijn, ten gevolge van den slechten staat der wegen, veroorzaakt door de menigvuldige sneeuw, welke er gevallen is.

Den 31en Januarij is door den Prussischen directeur der belastingen te Keulen een verordening uitgevaardigd, welke tot de scheepsvaart op den Rijn betrekking heeft. Alle van den Boverijn en uit Holland komende schepen, die niet uitsluitend met transitowaren bevracht of voor de vrijhaven van Keulen bestemd zijn, zullen, met den 1sten Maart aanstaande, te Emmerik en Koblenz aan eene materiele verificatie (d. i. aan eene ontlading) onderworpen zijn.

PETERSBURG, den 14den Februarij.

Den 7den dezer zijn bij de quarantaine van Tiflis 350,000 tomans aangekomen van de som, welke Perzie aan Rusland moogt betalen.

Volgens berichten uit Varna, van den 14den Januarij, zijn de levensmiddelen en behoeften aldaar zeer matig in prijs. Sedert korf waren er vele winkels geopend geworden, waar men allerlei stoffen en ijzerwaren verkocht; vele magazijnen zijn met waren uit Konstantinopel en Bessarabie opgevuld.

PARYS, den 23sten Februarij

Bij besluit van den 22sten dezer heeft Z. M. de Koning den luitenant-generaal Maison, opperbevelhebber der expeditie in Morea, tot maarschalk van Frankrijk verheven, en den baron Durrieu tot luitenant-generaal bevorderd. Daarnaast heeft de Koning nog aan een aantal hoofd-officieren van de armee in Morea bevorderingen of eere-tuikenen verleend.

— Twee estafetten hebben, weinige dagen na elkanderen, berichten van den generaal Maison uit Morea gebracht, welke op den 19den en 23sten Januarij gedagteekend zijn. Bij het vertrek der schepen, die de brieven van den generaal hebben overgenomen, begaaven de door de Fransche troepen bezette steden van haar verval, op te komen, en tekenen van leven, handel en nijverheid te geven. De beginselen van pest, welke zich vertoond hadden, waren geheel verdwenen, en de ongelukkige ingezetenen van twee dorpen, waarmede, uit wijze voorzigtigheid, alle gemeenschap gedurende eenigen tijd afgesneden werd, zijn door al de korps der afdeling, uit eigen beweging, rijklijk van levensmiddelen en kleederen voorzien geworden.

Volgens alle brieven is de staat der gezondheid van de troepen naar wensch. Het getal manschappen in de hospitalen neemt sterk af, en weldra zullen er niet meer zieken zijn, dan in gewone garnisoenen.

(Moniteur.)

— Een particuliere brief uit Egina behelst nog de volgende bijzonderheden: «Bij onze komst was Griekenland in den jammerlijksten toestand; eenige, van de vesting, welke de Turken bezet hielden, verwijderde velden waren ter naauwer nood bebouwd, en men kan nauwelijks begripen, hoe de bevolking zulk eene ellende heeft kunnen overleven. Thans, nu Morea bevrijd is, staat men verbaasd over de snelheid, waarmede geheel gesloopte steden en dorpen weder vrij zijn. Argos, dat tweemaal verwoest werd, is bijna geheel weder opgebouwd en de omringende vlakten geven hoop op eenen oogst in dit jaar. Reizigers, die van Tripolitza komen, verzekeren, dat er reeds 3000 nieuwe huizen zijn. De bevolking van den Peloponnesus kan op ongeveer 300,000 zielen gerekend worden, en die der naburige eilanden op 150,000. Van die ingezetenen hervinden de meesten eenen akker en eenige steenen, waarvan spoedig een huis opgebouwd is; maar er zijn in Morea, op de eilanden en vooral op Egina, uitgewekenen van Romelie, die in de grootte behoefte verkeeren. Het Amerikaansche Comité laat eenigen ontslag uitdeelen, de president gebruikt een gedeelte der subsidien om de ongelukkigen te ondersteunen; maar dit kan niet altijd duren, en men zal een gedeelte van Romelie aan de Grieken moeten wedergeven, of hen in den Peloponnesus moeten koloniseren»

— De Constitutie-beklaagt zich heden, op nieuw, dat men in de departementen nog altijd de ambtenaren behoudt, die tonen met den geest van het ministerie van Willeke bezield te zijn. Volgens de berichten uit de departementen, hebben, volgens den Constitutie-beklaagt, een aantal lammer eene bijzondere sloufmoedigheid betoond, toen het gerucht liep, dat de prins de Polignac aan het hoofd van het ministerie zou komen. Hetzelfde dagblad verheft zich tegen het opdragen van onderscheidene

posten aan éenen persoon, «Oldenbarneveld, advocaat van Holland, zegt de Constitutie-beklaagt, was éen zeer bekwaam staatsman, en echter kon hij niet de man, die zoop veel afdeed, volgens zijne verklaring, slechts eene enkele gelijk behandelen. Wij hebben eene menigte lieden, die of bevoorrecht of minder schroomvallig dan Oldenbarneveld zijn; want zij beklagen onderscheidene posten te gelijk, en schrikken voor geene der verminderingen, welke die posten hun opleggen, terng; de eerste derzelve is het traktement er van te ontvangen, en die wordt wel het minste vermindert»

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Maandag den 27sten Februarij.

— Ten 12 ure wordt de vergadering geopend. De notulen van de zitting van den 26sten dezer worden gelezen en goedgekeurd.

Z. Exc. de minister van justitie is in de vergadering tegenwoordig. Er zijn weder een groot aantal verzoekschriften ingekomen, betrekkelijk de grieven, zoo als men die noemt, te weten tegen het monopolie van het onderwijs, de vrijheid van drukpers, de herstelling van de jurij; de afschaffing van de belasting van het gemaal, enz. enz.

De beraadslagingen worden vervolgens geopend over het ontwerp, betreffende de transitoire bepalingen, bij den overgang van de bestaande wetgeving tot de nieuwe.

De heer Donker Curtius spreekt tegen het ontwerp, waartoe hij zich genoodzaakt zag, door dat er nog zoo vele veranderingen in de wetboeken noodig waren, en omdat hij niet van oordeel was, dat deze wet zoude behoeven te bestaan.

De heer Dijkmeester verlangt nog verbetering in de bepalingen der wettige hypotheek, en zoude aldus zijne stem aan het ontwerp weigeren.

De heer Angillis betoogt zeer uitgebreid de nuttigheid van eene algeherziening der wetboeken, waardoor aan den wensch der kamer zoude voldaan worden. Hij vereenigde zich met het gevoelen van den heer Dijkmeester, en zoude zijn stem nader regelen.

De heer Luzac zal tegen het ontwerp stemmen, daar hij een aantal bepalingen van dit ontwerp niet kan goedkeuren, en vooral dat van de echtscheidingen, hetwelk hij zeer sterk bestrijdt. Hij gaf zijn verlangen te kennen, dat ieder hoofdstuk van dit ontwerp, daar elk derzelve eene afzonderlijke bepaling inhoudt, in een afzonderlijk ontwerp zoude worden afgedaald, ten einde hij, gelijk nu, niet het geheele ontwerp zoude behoeven af te keuren.

De heer Trentesaux verlangt eenige ophelderingen omtrent sommige bepalingen, en zoude daarna zijne stem regelen.

De heer Beelaerts en van Crombrughe verdedigden het ontwerp. De eerstgemelde verdedigde dit ontwerp met andere transitoire wetten van vroegere dagteekening, en vond in de nu gemaakte veel meer billijkheid. De laatstgemelde verdedigde, op geheel tegenovergestelde gronden, de bepalingen van dit ontwerp, en sprak tegen die welke de heer Beelaerts had aangehaald. Beide deze sprekers zouden voor het ontwerp stemmen.

De zitting werd daarna opgeheven, om morgen ochtend ten 11 ure wederigte worden vervolgd.

Zitting van Dingsdag den 24sten Februarij.

De vergadering wordt ten half 12 ure geopend. Z. Exc. de minister van justitie is wederom in de vergadering tegenwoordig.

De beraadslagingen over het ontwerp der transitoire wet worden vervolgd. Hetzelve wordt vervolgens in omvraag gebracht en aangenomen met 89 stemmen tegen 5 (de heeren Donker, van de Poll, Trentesaux, van Randswijck en Luzac).

Het ontwerp ter afschaffing der bestaande wetgeving wordt met eenparige stemmen, behalve den heer de Brouckere, aangenomen.

De vergadering is daarna opgeheven tot morgen ochtend ten 11 ure om alsdan het rapport van de commissie tot de petitiën te vernemen omtrent het groot aantal der laatstingekomene verzoekschriften.

Zitting van Woensdag den 25sten Februarij.

De commissie tot de petitiën heeft rapport op onderscheidene verzoekschriften, als 4 over de verantwoordelijkheid der ministers, 76 over de vrijheid van drukpers, 14 over het concordaat, 62 over de jurij en regterlijke magt, 41 over de onafzetbaarheid der regters, 119 over het openbaar onderwijs. De commissie heeft voorgesteld, om deze verzoekschriften ter griffie neder te leggen, en dat de kamer zou belasten of er geene mededeeling aan het gouvernement zou behooren gedaan te worden. De beraadslagingen hierover, welke heden begonnen zijn, zullen morgen voortgezet worden.

BRUSSEL, den 25sten Februarij.

Men verzekert, dat de commissie der Staten-Generaal tot de wetboeken is verzocht geworden, om een ontwerp van wet op de drukpers op te stellen, in plaats van datgene, hetwelk door de afdelingen der Tweede Kamer algemeen afgekeurd is.

— Dezen nacht is een kabinets-koerier naar den Nederlandschen gezant te Rome vertrokken.

Mengelwerk.

Aan de Redactie.

In het bewuste artikel van den *Courier de la Meuse*, overgenomen in uwe Courant van den 29sten Jan. fl., wordt niet alleen over de strekking en werking van het protestantisme gesproken, als of het er op toe

gelegd ware België te protestantiseren, maar schijnt hetzelfde ingewikkeld ook zoodanig voorgesteld te worden, als of het katholicisme de zaak der vrijheid, het protestantisme die der slavernij ware.

In uwe Courant van den 10den Februarij daaraanvolgende, wordt aan alle vrienden van godsdienstige vrijheid den raat gegeven, dat zij, uit hoefde van de meer en meer merkbaar wordende woelingen der Jezuiten, de handen in een slaan en het gouvernement tegen die gevaarlijke ultramontaansche indringers staande houden.

Ik wil, in dit artikel, trachten aan te toonen, dat, welke dan ook de toelag der zoogenaamde priesterpartij moge wezen, niet alleen de vrienden der godsdienstige verdraagzaamheid, maar ook vooral het gouvernement zelve partij moet kiezen, en zich tot een middenpunt moet maken, waaraan zich eerstgemelden kunnen aansluiten.

Het is opmerkelijk, dat, terwijl de Engelsche burgerlijke en staatkundige vrijheid haren oorsprong aan het protestantisme verschuldigd is, in ons land de zaak der katholieke kerk thans zoodanig wordt voorgesteld, als of zij de regten der natie moest staande houden en beschermen. De laatste poging van JACOBUS II., om, ten koste van de hervormde godsdienst, die van zijn eigen geloof weder te doen stand grijpen, was te gelijk die, welke de Engelsche natie aanblijes, om haren Koning van den troon vervallen te verklaren en de vrijheid op vaste grondslagen, die de proef van bijna anderhalve eeuw verduurd hebben, onder ouzen grooten WILLEM III., te vestigen.

Het is niet te denken, gelijk ook DE L'OLME, t. I p. 51, opmerkt, dat een verschillend geloof, over het avondmaal en het toekomstig bestaan, de natie zoo zeer tegen haren Koning zou opgewekt en eenstemmig verbonden hebben. De geest van godsdienstige twistredenen was toch sedert den val der republiek en het misbruik, dat schijnheilige dweepers, gelijk een CROMWELL, er van gemaakt hadden, merkkelijk in minachting geraakt. Er moest dus een sterker drangreden bestaan, om de natie zoodanig tegen de roomsche godsdienst eenparig te vereenigen, dat zij tot dat uiterste tegen den Koning werd gebragt. Deze drangreden lag in het gevaar van het geloof aan de oppermagt van den Paus, en de prediking van een goddelijk regt, als de bron, waaruit de Koningen hunne magt ontleenen; gevolgelijk van een onbepaald gezag, aan hen toegekend; — en in de leer der lijdelijke gehoorzaamheid. Zulke leerstellingen werden ala onbestaanbaar met de onafhankelijkheid van den staat en met de vrijheid der burgers aangemerkt, als in strijd met alle instellingen en regten, die dezelve tot waarborg moeten strekken. De hervormde godsdienst, van geheel tegenovergestelde leerstellingen uitgaande, was derhalve de eigenaardige beschermster der vrijheid, en diende even als tot een middenpunt, om aller pogingen, tot omverwerping der dwingelandij en het willekeurige gezag, waarnaar JACOBUS streefde, te vereenigen. Sedert den tijd, dat de hierdoor te weeg gebragte revolutie ontstaan is, is echter de denkwijze der meeste katholieken merkkelijk verzacht, en, zoo wij gelooven, op vele punten toegevender geworden. Het zoude onbillijk zijn, de maatstraf van ons oordeel, om derzelve tegenwoordige denkwijze over het algemeen te bepalen en te waarden, uit de geschiedenis der zeventiende eeuw en vroeger te nemen. Ook de protestanten zouden niet gaarne toestaan, dat men het oordeel over hunne verdraagzaamheid uit de geschiedenis van hunne kerkelijke twisten zoude moeten opmaken. Hoezeer de leerstellingen der Dordtsche Synode niet naar de letter zijn gewijzigd, hebben de hervormden dezelve echter in eenen anderen zin thans meestal opgevat, dan toen zij werden daargesteld of aangenomen. En het zou iuderdad dwaaheid zijn, de contra-remonstranten van dezen tijd met die onverdraagzame vijanden der remonstranten uit het begin en het midden der 17de eeuw te willen gelijk stellen.

Even onbillijk zou het zijn, niet te willen erkennen, dat er ook in de denkwijze van vele roomschgezinden eene verzachting is daargesteld, — en bovenal ook, dat hunne godsdienst, hoe ook hare leerstellingen mogen wezen, volgens de ondervinding, geen beletsel tegen de burgerlijke, staatkundige en godsdienstige vrijheid meer uitmaakt. Doch zoodanig heeft zij zich, in weerwil van hare leerstellingen getoond. En, niettegenstaande die ondervinding, blijft het echter waar, dat het grondbeginsel der R. kerk altijd nog onveranderlijk hetzelfde is gebleven, en met onafgebroken pogingen wordt voortgezet: van zich namelijk algemeen te maken. Dit beginsel sluit, als een noodwendig gevolg, dat der onverdraagzaamheid in zich, beide alleen op de vernietiging der hervorming doelende; tot welker uitroeiing immers de orde der Jezuiten voornamelijk is ingesteld, en tegen welke die nog altijd gerigt blijft. De strekking dezer orde in het bijzonder heeft zich alleen daardoor verzwaakt en verlamd, en dat de roomschgezinden van eene vrijgevoerd denkwijze hebben geleerd, dat het ook op hen in dezen strijd gemunt was, en er slechts één hoofddoel bestond, om, namelijk, alle christenen aan de vreemde heerschappij van Rome te onderwerpen.

De poging der Jezuiten en der stijve roomschgezinden is dus inderdaad geene andere, dan om de betrekking tusschen den Paus en alle christenen terug te brengen tot hetgeen zij eenmaal geweest is. Slaagt die poging geheel of gedeeltelijk, zoo zullen dezelfde leerstellingen, hoezeer anders door den invloed des tijds verzacht, en die wij zoo even, sprekende van JACOBUS II., hebben aangevoerd, zich weder zoeken in te dringen en te vestigen. Het eindelijke doel der priesterpartij kan, met mogelijkheid, geen ander wezen, of zij zou tegen haar eigen aanwezen strijden. Doch van waar nu het zonderling verschijnsel, dat, terwijl het protestantisme uit zijnen aard de vrijheid voortstaat en begunstigt, — het katholicisme ons thans ingewikkeld wordt voorgesteld dit doel na te streven; dat het eerstgemelde de vrijheid zou omverstoeten, en als gereed zou staan, om een ondragelijk jak van slavernij op te leggen; — en dat het thans geheel van zijne natuur zou zijn afgeweken, door eene strekking te vertoonen van de R. kerk te willen omkeeren; strijdig met deszelfs onveranderlijk grondbeginsel, van het geweten en de denkwijze van iederen mensch vrij te laten.

Wanneer onbevooroordeelde belijders van de R. godsdienst, ter goeder trouw, de zaak overwegen, zullen zij niet alleen uit kracht van dit onveranderlijk grondbeginsel, maar ook uit de ondervinding moeten toestaan, dat deze strekking niet bestaat dan in de verbeelding van deszelfs, die er belang in stellen; zoodanige uitsproeisels te verzinnen. De lieve priesterpartij ziet daar voorerst een middel in, om, door hare

geloofzamen achterdochtig te maken, hen vast te doen staan in de aankleving van beginselen, die de invloed des tijds en der verlichting reeds eenigermate verzacht of gelenigd hadden. Zij boogt daarin insgelijks op een gezag, onafhankelijk van de wereldlijke magt; om dus, alleen onderworpen aan het vatikaan, een gebied over vorst en volk weder te erlangen, zoo als zij het eenmaal heeft bezeten. En eindelijk houdt zij het oog gerigt op het nooit verlaten doelwit, om de hervorming tot de moederkerk terug te brengen, en om, overeenkomstig hare beginselen, juist datgene tot stand te brengen, wat zij, dwarselijk en tegen alle waarheid, het protestantisme wil toegeschreven hebben. — Zij neemt dus slechts den schijn van liberaliteit aan; zij beschouwt het slechts als middel, om tot een verborgen doel te geraken. Of zij het langs dien weg bereiken zal, is eene andere vraag. Maar zij gelooft het ten minste; anders zou zij tegen haar eigen aanwezen, zoo als wij zeiden, strijd voeren. En al wordt zij daarin ook teleur gesteld, de daartoe aangewende pogingen zijn echter bedenkelijk en verdienen veel meer de aandacht der regering, dan die beleediging en hoon tegen dezen of genen minister bedreven, waarbij de natie al zeer weinig belang heeft. Die pogingen strekken om de menigte te doen gelooven, dat het dierbaarste, dat zij heeft, hare godsdienst, in gevaar is gebragt; dat men haar tot afvalligheid der heilige kerk wil brengen, niet door openbaren toelag of geweld, maar door onzichtbare werkingen, waaraan zij niet kan ontkomen, dan door het onderwijs vrij te maken, met andere woorden, door de wederoprigting der jezuïten-scholen.

Het zaad van wantrouwen en achterdocht, dus gestrooid, kan in een blind fanatisme ontkiemen, en den staat aan de gevaarlijkste schokken blootstellen.

Daarom schijnt ons thans het oogenblik geboren, dat de regering partij moet kiezen; niet, door vervolgingen te beginnen en daardoor alles in vlam te zetten, — maar door de grondwet in eenen wijsgeerigen zin ten uitvoer te leggen; door te schenken of toe te staan, wat billijk is en niet langer kan geweigerd worden, zonder gelegenheid te geven tot vergelijkingen met naburige landen, die gedeeltelijk reeds de door velen zoo zeer verlangde instellingen bezitten en dagelijks meer volmaken. Daardoor zal het geloof aan de werking en de strekking, het protestantisme toegeschreven, van zelve vervallen. Want het verdient opmerking, dat de waarborgen der vrijheid, — als daar zijn de afschaffing der drie hoofdmagten in den staat, de verantwoordelijkheid der ministers, de juris, de vrijheid der drukpers, de afschaffing der conflicten en de invloed der wetgevende magt op de inrigtingen van het onderwijs, — de meeste wederspraak in de N. provincien, en in het bijzonder door protestanten hebben geleden. Deze wederspraak heeft sommigen kunnen doen gelooven, dat inderdaad de strekking van het protestantisme op de vernietiging der vrijheid moest doen uitloopen; en dat, ten einde dit snoodde doel des te beter te bereiken, het onderwijs door het gouvernement geheel voor allen vreemden invloed werd gedeekt. Het is van belang, dezen waan (het geloof aan die strekking) te doen ophouden. Door in deze wederspraak te volharden, zal men dien waan meer en meer voedsel geven, — welke redeneringen daartegen ook mogen gebezigd worden. Alleen daadzaken kunnen denzelven opheffen en te weeg brengen, dat men het protestantisme niet langer houde, als beoogende niet alleen de omverwerping van de vrijheid, maar ook de uitbreiding van zich zelve. Wij protestanten weten het allen, dat hetzelfde zoo min het een als het andere bedoelt; doch het moet andersdenkenden echter achterdocht inboezemen, dat juist uit het Noorden de bedoelde wederspraak schier uitsluitend gehoord wordt; — ja, dat eene regering, als de onze, het bestaan van instellingen ontkent of dezelve weigert in te voeren, die ook in roomsche constitutionnele landen worden toegestemd of gegeven.

Komt dus terug van eenen weg, die u en ons allen aan een verkeerd oordeel prijs geeft, en aan degenen, die onze godsdienst niet kennen, of in minachting willen brengen of zelfs wel belagen, zoo ruime gelegenheid verschaft, eenen verderfelijken invloed te erlangen en de beste inrigtingen tot volksverlichting en volksdedig zullen weten te verlammen. Alle wezenlijke voorstanders van godsdienstige vrijheid, van welke gezindhied ook, zullen dan het verbond met de priesterpartij vaarwel zeggen; en het zal deze niet gelukken, om, onder den schijn van waarborgen voor de vrijheid te begeeren, het fanatisme weder aan te blazen, en haar verderfelijk overwigt te doen gevoelen.

Wij mogen hierbij wel een oog vestigen op den stand van zaken in Frankrijk, waar de woelingen der priesterpartij, eerst door het hoog bestuur ondersteund, eindelijk zijn gestuit geworden, nadat hetzelfde zich aan het verlichtste deel der natie heeft moeten aansluiten. ten einde die verderfelijke indringers af te keeren. Daar dit in een roomsch land plaats grijpt, waar de roomsche godsdienst zelfs die van den staat is, mogen wij, tot rechtvaardiging van ons geloof, wel doen opmerken, dat, zoo als elk duidelijk genoeg zien kan, in den strijd tegen het jezuïtisme en Rome's overheersching de voortplanting van het protestantisme niet in aanmerking komt en daarmede niets gemeens heeft. Doch hoe vreemder het laatste genoemde aan zulke bedoelingen is, des te meer moeten de handeligen en beginselen der regering ook strekken, om zulke vermedens niet te doen ontstaan, en om aan de partijzucht, hoedanig ook gekleurd, geen vat te geven, om, door de menigte valsche stellingen in te blazen, daarmede haar voordeel te doen.

De geheele constitutionnele en liberale partij in Frankrijk is het op het punt der godsdienstige verdraagzaamheid volkomen met de protestanten eens; en die partij, thans aldaar het overwigt hebbende, denkt er niet aan, om het geloof der menschen geweld aan te doen of heimelijk te dwingen; — doch zij heeft ook juist daarom tegen de priesterpartij het zwaarst uitgetogen. Wij mogen verder hierbij opmerken, dat de zulken onder ons, welke gelijke gevoelens zijn toegedaan, — zich in Frankrijk verplaatsende, — zich thans voorzeker (zoo zij anders oopert in hante gezindheden zijn) aan het ministerie aldaar zouden aansluiten. Zij zouden de gedachte gewis verfoeijen, om alsdan een verbond met de congregatie te maken, en daardoor tegen hare eigene bedoelingen te veld te trekken. Zij zouden dit geestelijk ligchaam zeker niet willen ondersteunen, door met hetzelfde te roepen om zoogenaamde emancipatie van het onderwijs; wetende, dat daarmede eene wjde deur voor de voortplanting der gevaarlijkste jezuïtische stellingen ware opengezet. Zij zouden

alleen kunnen wenschen, dat de wetgevende magt de inrigtingen van het onderwijs regele, om volkomen zeker te zijn, dat deze zonder hare medewerking niet veranderd zouden kunnen worden. Doch daar de laatste bedoelden, die — in Frankrijk verplaatst zijnde, — zich aan het ministerie aldaar zouden aansluiten, — om verschillende oorzaken zich tegen over het onze te wapen stellen — mag dit laatste wel een juist blik in zich zelve en om zich heen slaan, om te beslissen, hoe zich in dien zamengestelden toestand, waarin de zaken gebragt zijn, te gedragen, en of er niet eene merkbare verandering in deszelfs stelsel gevorderd wordt. In Frankrijk heeft de moederheid der Natie, ten gevolge der laatste verkiezingen, het gouvernement van beginselen doen veranderen. In ons vaderland kan de zaak in zeker opzigt wellicht omgekeerd worden. Het is mogelijk, dat het gouvernement, het tot dus verre gevolgd stelsel wijzigende, de groote meerderheid welgemeend aan zich kan verbinden. Het doel en de uitkomst zouden eenerlei zijn, hozeer op onderscheidene wijzen daargesteld. Door dus, zoo veel als billijk en met den aard van dezen regeringsvorm overeenkomstig is, de tegenwoordige beginselen van het Fransche ministerie te volgen, zal het gouvernement den tegen hetzelve gevorteden tegenstand verbreken. Instellingen gevende, die niet kunnen gemist worden, zonder alles op losse schroeven te zetten, zal ons land op ééne lijn met andere constitutionnele landen worden geplaatst; en de vergelijking met dezelve kunnen doorstaan. En daardoor het tegenwoordig verbond der twee partijen verzwakt of verbroken zijnde, zal deze scheiding het voorgeven te gelijk doen vervallen, als of het protestantisme zich tegen over het katholicisme zou pogen te stellen; als of het een strijd was, niet over staatkundige, maar over godsdienstige meeningen. De priesterpartij heeft er voor hare geheime bedoelingen belang bij, dien schijn en die kleur aan dit verschil der openbare meeningen te geven. Want door op de door haar voorgewende werking en strekking van het protestantisme te wijzen, poogt zij ALLE katholieken tegen hetzelve te vereenigen, en het kenmerk der partijen in den aard van het geloof haren leden te doen bestaan. Zij poogt alle hare volgelingen in eene heilige ligte te verzamelen, omdat zij den waan aanstoot, dat derzelver godsdienst in gevaar is.

Om dan deze noo-flottige wending van het heerschende verschil in gevoelen te voorkomen, moet de regering, mijns inziens, zoo als wij reeds opmerkten, door daadzaken toonen, dat zij de zoo lang begeerde en boven bedoelde instellingen of waarborgen, werkelijk, zoo dra mogelijk, wil tot stand brengen. Dan zal het voorwendsel, als of men, door terughouding van deze instellingen, de verkorting van 's volks regten en de inbreuk op het geweten broogde, niet meer te baat kunnen genomen worden. Dan zal eene groote meerderheid het verbond vaarwel zeggen, en de haterijke tegenoverstelling van katholicisme en protestantisme geheel vervallen.

Wellig zal de regering de priesterpartij zoeken te bevredigen, door aan haar in te willigen zoo veel als mogelijk is, en trachten dezelve alzo van de tegenwoordig aan haar verbondene liberalen af te scheiden. Doch, wat mij betreft, ik geloof, dat die partij, uit hoofde van haren aard en hare bedoeling nooit te bevredigen is, zoo lang zij niet tot op het toppunt van al haar streven is geraakt. Zij zal, hoezeer door het gouvernement misschien geleid en ontzien, niettemin de tegenwoordige verbroedering met de andere partij in het geheim of zelfs wel in het openbaar blijven aanmoedigen, als daarin een middel zijnde, om den toestand van hetzelve moeijelijk te maken en zich zelve dagelijks meer en meer invloed te verschaffen.

Welke partij het gouvernement ook kieze, het is, duikt mij zeker, dat het eene keuze doen moet.

Door de boven voorgestelde instellingen in te willigen, zal het allereerst eene volledige vrijheid even zeer voor zich kunnen winnen, als het Fransche ministerie zulke wils heeft. Die instellingen zijn daarboven geene vrucht van onbekende theorien, maar hebben elders getoond het geluk en de vrijheid der natien te verzekeren; en de troonen te doen vast staan. Zij maken een noodzakelijk deel onzer staatkundige inrigtingen uit, die, bij het gemis derzelve, niet goed in een sluiten, en noch vastheid noch samenhang bezitten. Het zal eene vergeefschte poging zijn, die instellingen op den duur te blijven weigeren, omdat het verlangen naar dezelve te heftiger zal worden, hoe meer men dagelijks haar gemis laat gevoelen, en hoe meer zich in andere landen dergelijke instellingen nationaal en geliefd zullen maken. Het is bovendien eene inwilliging, die niet aan de liberale partij bij uitstapting zou zijn geschiedt. De gehele natie heeft er het wezenlijk belang bij, en er is niemand in de N. provincien (als hij anders de vrijheid genegen is, en de zaak aandachtig overweegt) die niet zoude moeten wenschen, dat zoodanige instellingen tot stand kwamen. De bedoelde inwilliging zou dus eigenlijk geene verbroedering van het gouvernement met de liberale partij kunnen genoemd worden. Zij zou hierop neerkomen, dat het ministerie anders beginselen had aangenomen; dat het de grondwet in eenen vrijgevoeren, en overeenkomstig de instellingen van andere landen, waar op een nauwer oog geslagen wordt, had opgevat en ten uitvoer gelegd. En dit toch is het voordeel van zoodanigen regeringsvorm, dat zulke veranderingen kunnen plaats grijpen, zonder noch den staatsvorm, noch het aanwezen of de zekerheid van de regering in het minste gevaar te brengen. Schrijvers, die zoo overdreven zijn in hunne stellingen, als de vertaler van het artikel over de vrijheid der drukpers, in No. 3 van de *Levens van Achilles* verzoeken, schijnen het zich, even als de aangenomen van VILLÉLE, ten pligt te maken, om de bedoelingen van hen die de meer gevorderde instellingen al hoe veel meer willen allen twijfel verheven wenschen te zien, met de *Levens van Achilles* af te schilderen. Volgens hen, staat de revolutie van de laatste jaren al in den grond intusschen bedoeld, wat de Terroristen en de *Levens van Achilles* zoo sneed heeft aangedreven en doen voortdollen. Het is echter niet met zulke veranderingen en barbaarsche bedoelingen wettig staatsrechtelijk te handelen. Het is niet alleen een gebrek van den aard van eenen staatsvorm, die, — wijl niet alle handelingen en bewegingen staatsrechtelijk berusten in den wil van eenen enkelen, — uit hoofde van dezen zijnen aard steeds verdeeldheid van gevoelens doet stand grijpen. Doch niettemin strekken de pogingen en de wenschen van

de groote meerderheid der natie, onder zoodanige regering levende, om dezelve te doen voortduren en stand houden, als door de ondervinding geleerd hebbende en overtuigd zijnde, dat zij aan het doel des maatschappelijken levens volkomen kan beantwoorden. Die pogingen hebben dus veel meer ten doel, om het gouvernement van beginselen te doen veranderen, en op den weg te brengen of te doen blijven, dien de regeringsvorm en de grondwet voorschrijven. En blijkt het dan met de daad, dat hetzelve die pogingen gehoor geeft, dat de bedoelde veranderingen worden ingewilligd, — dan zal de gehechtheid der natie aan den regeringsvorm, zoo wel als de regering zelve, merkelijk hebben gewonnen; omdat zij zich zal verheugen eenen staatsvorm te bezitten, die, zonder zelve te veranderen, of in kracht en vastheid te verliezen, nochtans geheel van werking en strekking kan veranderen, door zich te schikken naar behoefte van tijd en omstandigheden.

Men sla een oog op Engeland en op de vastheid, met welke de Koning op zijnen troon is gezeteld, — om overtuigd te worden, dat veranderingen in het stelsel van regering kunnen plaats vinden, zonder den staat of deszelfs hoofd in gevaar te brengen. En men mag het zelfs voor eene door de ondervinding gestaafde waarheid aannemen, dat zoodanige grondwettige staat nimmer gevaar zal te duchten hebben, juist omdat zich die veranderingen in het stelsel van regering zoo gemakkelijk laten daarsstellen, en niet worden weerhouden door de verkeerde eigenheide, den trots of een zeker gevoel van eer, die een despoot verbieden of verhinderen, zijnen wil, die alles is, op te offeren.

ARNHEM, den 27sten Februarij.

De regtbank van eersten aanleg alhier, aan den heer eersten commies-griffier, A. J. Erpenbeek, op deszelfs verzoek een eervol ontslag verleend hebbende, en de tweede commies-griffier, de heer J. van der Mast, in deszelfs plaats als eerste opgevoigd zijnde, heeft tot tweeden commies-griffier benoemd den heer J. C. C. van Leeuwen, welke benoeming bij koninklijk besluit van den 4den dezer is geagreed geworden.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

- Den 27sten Februarij 1560 werd de eerste steen gelegd aan het Stadhuis van Antwerpen.
- Den 27sten dito 1776 werd LADISLAUS CERNAC tot hoogleeraar te Dventer benoemd.
- Den 27sten dito 1814 behaalde de prins van Schwartzenberg eene roemvolle overwinning op den Franschen generaal VICTOR.
- Den 28sten dito 711 gaf LUDPARD, Koningder Lombarden, zijn eerste wetboek uit.
- Den 28sten dito 1657 nam de admiraal DE RUITER twee Fransche kapers op de hoogte van Corsika, hetwelk het Fransche hof zoo kwalijk nam, dat men terstond alle Nederlandsche schepen en goederen door ganach Frankrijk in beslag nam, welke maatregel hier te lande wederkeurig door het in beslag nemen van alle Fransche goederen, wisselbrieven enz. gevolgd, en de handel op Frankrijk verboden werd, tot dat Frankrijk gedwee werd en een verdrag met de staten afoot, dat een einde aan de zaak maakte.

ARNHEM, den 27sten Februarij.

Het water is hoog in den Rijn aan de Paal:
Den 26 Feb. 3 El 8 Palm o Duim; gewassen 10 D., gevallen 0 D
Den 27 dito 3 El 6 Palm o Duim; gewassen 0 D., gevallen 20 D

ZALT-BOMMEL, den 24sten Februarij 1829.

Heden verlost, vrij voorspoedig van eenen welgeschapen zoon, de Hoog Wel Geh. Vrouwe M. C. A. BARONNESS L. O. C. H. M. A. N. N. V. O. N. K. O. N. I. G. S. V. E. L. D., geliefde Echtgenote van J. W. BARON VAN ECK.
Is mede dienende tot communicatie aan bloedverwanten en vrienden, buiten deze stad.

Heden overleed alhier, na eene kortstondige ziekte, Jonkvrouwe W. N. R. B. R. A. N. T. S. E. N., in den ouderdom van ruim acht en vijftig jaren.
ARNHEM den 26sten Februarij 1829.

Van wege Zijne Majesteit den Koning en het Gereg.

VERKOOPING,

Ter Rolle van Geregte Uittwiningen van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te ARNHEM. Van:
10. Een HUIS en ERVE, met SCHUREN, STALLINGEN en daarachter gelegen TUIJN, staande en gelegen in het Arrondissement Arnheim, in de Stad Nijkerk, in de Langestraat, No. 120, zijnde het Heeren-Logement, door H. K. VAN GREVENGOED JR. bewoond.
20. Een BOEREN ERVE, bestaande in WOONHUIS, No. 87, BERG, TABAKS-SCHUUR, TUIJN, een kamp WEILAND en TABAKS-PANDE, te zamen groot ongeveer twee bunders, vier en tachtig roeden en acht en tachtig ellen, gelegen in het Arrondissement Arnheim, Gemeente Nijkerk, aan den Striedander Weg, in gebruik bij LUBBERT HARMSEN, als Arbeider van den beslagene.
Gaarptreerd, als onroerend goed, ten laste van HENDRIK VAN GREVENGOED, JUNIOR, Logementhouder, en zijne Huisvrouw GERTRUIDA VAN DIJRMEN, wonende te Nijkerk.
Ter rekvisitie van: 10. Vrouwe DINA ANTONIA TEN WOLDE, Weduys van den Heer PETRUS MEYBOOM, zij zonder beroep, wonende te Amsterdam; 20. CORNELIS BAKKER CORNELISZON, Koopman, wonende te Amsterdam, en zijne Huisvrouw DINA ANTONIA MEYBOOM; 30. CORNELIS FRANS JOHANNES DE VRIES, Chirist, wonende te Goynehem, en zijne Huisvrouw IRENETTA SUPREMA MEYBOOM; 40. JEREMIAS BAKKER, Ijzerbereider, wonende te Amsterdam, en zijne Huisvrouw ALBERTA JOHANNA MEYBOOM; 50. JACOBUS ALBERTUS MEYBOOM, Commies bij het Departement van Oorlog, wonende in Amsterdam; 60. JOHANNES ADRIANUS MEYBOOM, Commies bij het Ministerie van Financien, wonende in 's Gravenhage;

70. GYSBERT WYNAND MEYBOOM, Apotheker; 80. JAN CORNELIS MEYBOOM, geëmploteerde bij de Reutebetaling van de Nationale Schuld; 90. ADRIANA GEERTRUIDA MEYBOOM, zonder beroep; 100. MAGDALENA MEYBOOM, zonder beroep; 110. MARIA MEYBOOM; zonder beroep; en 120. PETRUS MEYBOOM, Apothekers-bediende, de zes laatste, allen wonende te Amsterdam, voor welke executanten de Prokureur HENDRIK BROUWER, wonende te Arnhem, occupeert.

Bij proces-verhaal van den Deurvaarder GERHARDUS JOHANNES ELSENERUS VAN CAMPEN, van den vier en twintigsten September achttien honderd acht en twintig, den zes en twintigsten September daaraanvolgende te Arnhem, geregistreerd, overgeschreven ten Kantore van Hypotheken, te Arnhem, den negen en twintigsten September achttien honderd acht en twintig, en ter Griffie van de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te Arnhem, den derden October achttien honderd acht en twintig, van hetwelk Copien zijn overgegeven aan den Heer Mr. ENGELBERT GEORGE ARDESCH, Burgemeester van Nijkerk, en aan den Heer WILLEM VAN MAURIK, Griffier van den Vred. regter van het Kanton Nijkerk.

De eerste lezing der memorie van lasten heeft plaats gehad op Woensdag den derden December achttien honderd acht en twintig, des voormiddags ten tien ure, ter rolle bovengemeld.

De preparatoire toewijzing heeft plaats gehad op Woensdag den achttienden Februarij achttien honderd negen en twintig, des voormiddags ten tien ure, ter rolle bovengemeld, tegen op prijsstelling van:

10. Het Huis en Erve, met Schuren, Stallingen en Tuin, op één duizent Gulden. f 1000. —

20. Het Boeren-Erve, met Woonhuis, Berg, Tabaks-Schuur, Tuin, een kamp Weiland en Tabaksland, op vijf honderd Gulden. f 500. —

De definitive toewijzing zal plaats hebben op Woensdag den twee en twintigsten April achttien honderd negen en twintig, des voormiddags ten tien ure, ter rolle bovengemeld.

Hetgeen certificeert
H. BROUWER,
Procureur.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

DOMANIALE HOUTVERKOOPING.

De AGENT van het DOMEIN te ARNHEM zal op Vrijdag den dertienden Maart 1800 negen en twintig, des morgens ten elf ure, ten huize van den Kastelein H. SCHUT, in de Hulve Maan, te Putten, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur aldaar, aan de meestbiedende verkoopen: eenige perceelen HOUT, zijnde deelingen en hoeven in het Spielder- en Putterbosch, zoo mede eenige geveld EIKEN-, BEUKEN- en WILLIGEN BOOMEN, op het Erve Bolangoed en het Erve Voor 't Hek, alles onder Putten gelegen, waarvan de Boschwachter G. ZWARTZ, te Putten, aanwijzing zal doen.

Arnhem, den 28sten Februarij 1829.

De Agent voornoemd.
J. VAN LAMSWEERDE.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

DOMANIALE HOUTVERKOOPING.

De AGENT van het DOMEIN te ARNHEM zal op Zaterdag den veertienden Maart 1800 negen en twintig, des morgens ten negen ure, in het Hooideert te Apeldoorn, ten overstaan van het Plaatselijk Bestuur aldaar, aan de meestbiedende in het openbaar verkoopen: Eene aanzienlijke partij EIKEN-, BEUKEN- en DENNEN BOOMEN, EIKEN AKKERMAALSHOUT en ongedunde EIKEN-, BEUKEN- en DENNEN BOOMEN, uit de Hoogzoerensche en Hoogbuurlosche Bosschen, onder Apeldoorn gelegen, waarvan de Boschwachter te Hoogzoeren aanwijzing zullen doen.

Arnhem, den 28sten Februarij 1829.

De Agent voornoemd.
J. VAN LAMSWEERDE.

Op Woensdag den 11den Maart 1829, des namiddags ten 10 ure, zal ten huize van GERRIT VAN LIESHOUT, in den Gouden Leeuw, publiek worden aanbesteed, het BOUWEN van een PASTORIE-HUIS en KERKGEBOUW, met de LEVERANTIE van de daartoe benodigde MATERIALEN.

Mr. N. G. FRANCKEN, Notaris te Elst, zal, namens Mevrouw G. VAN YSSELDYK, ten huize der Erven AALBERS, te Elst, op Maandag den 9den Maart 1829, bij inzet, en den 23sten daaraan bij toelag, beide des namiddags ten vijf ure, publiek verkoopen:

10. Een perceel BOUWLAND, onder Oosterhoek, aan den Griffiekleidijk, bij den weg van Arnhem naar Nijmegen gelegen, de Koekamp genaamd, groot circa 3 en een halve Bunder.
20. Eene WEIDE, groot 4 en een kwart Bunder, onder Elst, huurtschap Hollanderbroek gelegen, de Jollekamp genaamd.
30. Eene WEIDE, groot 1 en drie kwart Bunder, onder Elst, huurtschap Hollanderbroek, aan de Elderzeeg gelegen.
40. Eene WEIDE, groot 2 en een kwart Bunder, onder Elst, huurtschap Bimeren, bij het Klooster gelegen.
50. Een stuk BOUWLAND, groot 2 en drie kwart Bunder, naast de voorgaande Weide, onder laatstgemelde huurtschap gelegen.

UITDEHANDTEKOOP: eene zeer nette KOETSKAR, voor vier Personen. — Te bevragen bij T. TOMASSON, Meester Zadelmaker, Molen de Rijnpoort, te Arnhem.

Te ARNHEM, bij O. A. THIEME, Boekdrukker.

In de STADS-FABRIEK te Arnhem, worden door Machines vervaardigd, en zijn voor alomtegenwoordige prijzen te bekomen:

Wollen Watten of Dekens,

Bijzonder geschikt voor Matrassen enz. Ook is de VERWEERY aan gem. Fabriek thans zoodanig ingerigt, dat men voor zeer geringe prijzen alerhande Goederen verwt.

TE HUUR: tegen 10. Mei aanstaande, bij den Stad Wageningen, een zeer Logeabel HEEREN-HUIS, staande aan de groote Passage in het beste gedeelte der Stad, voorzien van zes, waarvan vier Behangen, B. O. V. EN- en BENEDENKAMERS, PROVISIE- en MANGELKAMER, KEUKEN, KELDER, ZOLDER en verdere GEMAKKEN. Informatie te bekomen bij den Notaris BEEK.

In het zoo aangenaam, aan de groote Passage of Straatweg tusschen Wageningen en Arnhem, gelegen dorp *Bankum*, is tegen primo Mei 1829 TE HUUR: eene, voor weinige jaren opgebouwde HUIZINGE, bestaande uit drie BENEDEN- en BOVEN-ACHTERKAMER, een schoon hitsigt hebbende over de Dijkwaarden, den Rijn en in de *Beluwe*, KEUKEN, en verdere Gemakken, met een omiddelijk achter het Huis gelegen groote vriezen HOP of TUIN, beplant met beste VRUCHTBOOMEN. — Nadere informatie ten Kantore van Mr. H. B. VAN DALEN, Notaris te Wageningen.

STE HUUR, op favorable voorwaarden, het LANDGOED den Schaffelaar, met deszelfs roijale, wel gesitueerde HEERENHUIZINGE enz., HOVEN, uitgestrekte WANDELINGEN en BOSCH, gelegen nabij Barneveld, op de *Veluwe*; te bevragen ten Kantore van de Notaris H. MEYMETTEN-BRINCK, te Barneveld, brieven franco.

Men verlangt, met Mei aanstaande of eerder, op een Buitengoed, in den omtrek van Utrecht, voor het geteeld jaar, ECHE LIEDEN, zonder Kinderen, van de Prtestantsche Godsdienst, waarvan de Vrouw ordentlijk kan koken en de Man eenig huiswerk kan verrigten; bewijs van deze bekwaamheden en van zedelijk gedrag, hiervan kunnende inlezen; kan men zich adresseren onder letter B, met gefrankeerde brieven, bij den Heer BONGAERTZ LA POITRY, in de Ghoorstraat No. 4, te Utrecht.

NB. Verzoekt ook te melden, waar en hoe lang men woonachtig is geweest.

Men vraagt op billijke voorwaarden, tegen Mei aanstaande, eenen JONGELING, als Leerling in eene voornamste Kruideniers-Affaire; adres onder lett. S, bij den Drukker dezer.

Er wordt verlangd op een Buitengoed in Gelderland: Eene LINNENMEID tegen f 90 uur, en een EINDERMEID tegen f 95 uur, van de Hervormde of Lutersche Godsdienst. Adres met brieven franco onder de Letter K, te Leerdam.

De Ondergeteekende zijne BIERBROUWERIJ, genaamd *Buitenlust*, gelegen op *Zandwijk* bij *Tiel*, aan den heer G. BURGERS overgedaan hebbende, bedankt door deze zijne gebede begunstigers voor de van dezelve gesonten gunst, alsmede voor het tot dus verre in hem gestelde vertrouwen; recomanderende deszelfs opvolger in de gunst van Heer Edelle, alsmede in die van het verder geterd publiek. Tiel, den 24sten Februarij 1829.

L. I. GILTA.

De Ondergeteekende de hierboven genoemde AFFAIRE overgenomen hebbende, neemt de vrijheid zich in de gunst en recomandatie van een ieder aan te bevelen; belovende eene prompte en civiele bediening, dewijl te rekenen van heden, de gewone BIERSOORTEN, bij dezelve, te bekomen zijn. Tiel, den 24sten Februarij 1829.

G. BURGERS.

Mademoiselle VOEST, de Bruxelles, a Thonbaur de prevenir les Dames, qu'elle est arrivée en cette ville, avec un assortiment de KOILES, BONNETS, etc. et autres plus de *Pierrots, GANTS, COLIERS, ROBES et BONNETS, DENYANTS, REDUCTIONS à l'inséparable, NEIGES* etc. elle est à l'Hôtel la Couronne sur la place; elle ne restera que quelques jours. Elle partira le 4 Mars.

VERKOOPING eener AANZIENLYKE en wel geordideerde VERZAMELING van BOEKEN, in allerlei Takken en Wetenschappen, waarin vele oude, zeldzame Drukken en voorname Wenken gevonden worden; nagelaten door eenen liefhebbers, en welke allen zullen worden verkocht ten huize van J. NOMAN, Boekhandelaar te Zalt-Bommel, op Maandag den 23sten Maart 1829 en vijf volgende dagen. De Catalogus is alomtegenwoordig te bekomen bij den Boekdrukker.